

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060105

DOM
2013-01-22
Stockholm

Mål nr
P 8189-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-08-31 i mål nr P 3829-11, se bilaga A

KLAGANDE

Byggnadsnämnden i Västerås kommun
Stadshuset
721 87 Västerås

MOTPART

J R

Ombud: Advokaten T C

SAKEN

Tilläggsavgift enligt 10 kap. 7 § plan- och bygglagen (1987:10) för åtgärd på fastigheten X i Västerås kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1047500

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Västerås kommun (nämnden) har överklagat mark- och miljödomstolens dom och yrkat i första hand att Mark- och miljööverdomstolen ska döma ut en tilläggsavgift om 45 450 kr. Nämnden har yrkat i andra hand, som det får förstås, att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

J R har bestritt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till grund för överklagandet anfört huvudsakligen följande. Nämnden anser att såväl händelseförlopp som olovligt utförda areor tydligt framgår av tjänsteutlåtande och inmätningsskarta som getts in till mark- och miljödomstolen. Dessa areor redovisas också i den överklagade domen. Skillnaden mellan de av nämnden gjorda kompletteringarna där bruttoarean angetts till 114,7 respektive 115,6 m² handlar bara om en felräkning, där 100,9 m² felaktigt avrundats till 100 m² i det första fallet. Sammanfattningsvis har det funnits bygglov för ett fritidshus på 70 m² och ett uthus på 30 m². J R har överskridit gällande bygglov genom att bygga ett fritidshus på 80,7 m² och ett uthus på 34 m². Han har dessutom olovligen uppfört en tillbyggnad på 100,9 m² på fritidshuset. Nämnden anser att det ankommit på mark- och miljödomstolen att pröva vilka av dessa ytor som ska läggas till grund för tilläggsavgiften. Nämndens egen bedömning är att endast ytan på 100,9 m² kan betraktas som sådan tillbyggnad som enligt 10 kap. 7 § ÄPBL kan bli föremål för tilläggsavgift. Eftersom det inte torde finnas särskilda skäl att efterge eller nedsätta tilläggsavgiften i detta fall blir tilläggsavgiften 45 450 kr (90,9 m² x 500 kr).

J R har till grund för sitt bestridande anfört att mark- och miljödomstolen har gjort en riktig bedömning när man kommit fram till att det saknas förutsättningar för att bifalla nämndens yrkande om tilläggsavgift.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det utifrån de handlingar som nämnden först lämnade in till mark- och miljödomstolen inte varit möjligt för domstolen att ta ställning till tilläggsavgiftens storlek. Nämndens ansökan jämte bifogade handlingar saknade såväl uppgifter om vilken bruttoarea som nämnden ansåg skulle ligga till grund för tilläggsavgiften som ett yrkat belopp. Med hänsyn till att det ankommer på nämnden att utforma och föra talan om uttagande av tilläggsavgift inför domstol borde dessa uppgifter ha framgått av nämndens ansökan. Nämnden har emellertid haft möjlighet att komplettera sin ansökan i dessa avseenden. Vid bristfällig ansökan åligger det mark- och miljödomstolen, som enligt 4 kap. 1 § första stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar har att tillämpa rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål i allmän domstol, att bedriva materiell processledning enligt 42 kap. 3 § rättegångsbalken. Det bör i detta sammanhang påpekas att materiell processledning till förmån för nämnden dock bör bedrivas med viss försiktighet med hänsyn till tilläggsavgiftens straffliknande karaktär.

Mark- och miljödomstolen har bedrivit viss materiell processledning i förevarande fall. Något formellt föreläggande har inte skickats till nämnden utan såvitt framgår av handlingarna i målet har mark- och miljödomstolen efterfrågat ritningar samt uppgift om avgiftsgrundande bruttoarea per telefon. Nämnden har därefter dels per telefon, dels via skriftlig komplettering angett den bruttoarea som enligt nämnden ska läggas till grund för tilläggsavgiften. Nämnden har till synes inte förelagts av mark- och miljödomstolen att ange ett yrkat belopp. Även efter de av nämnden gjorda kompletteringarna har nämndens uppgifter kring den avgiftgrundande bruttoarean varit något oklara. Oklarheter avseende bruttoarean som kvarstod efter nämndens komplettering och avsaknaden av ett yrkat belopp ifrån nämndens sida borde mark- och miljödomstolen, utan hinder av tilläggsavgiftens straffliknande karaktär, ha kunnat avhjälpa genom ytterligare materiell processledning. Mark- och miljödomstolen har istället valt att avslå nämndens ansökan. Trots nämndens egna ansvar att se till att dess ansökan innehåller alla relevanta uppgifter för att domstolen ska kunna pröva frågan om utdömmande av tilläggsavgift, finner Mark- och miljööverdomstolen med anledning av ovanstående att mark- och miljödomstolen inte fullgjort sitt utredningsansvar i detta

fall. Nämnden har nu i Mark- och miljööverdomstolen kompletterat sin ansökan genom att ange ett yrkat belopp samt justera den avgiftsgrundande bruttoarean.

Eftersom någon fullständig prövning av nämndens ansökan, enligt vad som framgår av mark- och miljödomstolens domskäl, inte ägt rum i mark- och miljödomstolen bör målet med hänsyn till instansordningens princip återförvisas dit för fortsatt handläggning.

Avgörandet får enligt 54 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Runeson, Mikael Hagelroth och Margaretha Gistorp, referent, samt tekniska rådet Tommy Åström. Enhälligt. Föredragande har varit hovrättsfiskalen Emilia Virtanen.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 4

DOM
2012-08-31
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 3829-11

SÖKANDE

Byggnadsnämnden i Västerås kommun
Stadshuset
721 87 Västerås

MOTPART

J R

Ombud: Advokat T C

SAKEN

Tilläggsavgift enligt 10 kap. 7 § plan- och bygglagen (1987:10) för åtgärd på fastigheten X.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan.

Dok.Id 286503

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Västerås kommun beslutade den 31 maj 2011, BN § 734, bl.a. att påföra J R en byggnadsavgift om 14 760 kr för ”de utan bygglov utförda byggnadsarbetena” och att ansöka om uttag av tilläggsavgift.

YRKANDE M.M.

Byggnadsnämnden i Västerås kommun har – utan att ange ett belopp – yrkat att J R ska förpliktigas att till staten utge tilläggsavgift.

Till stöd för sin talan har nämnden anfört väsentligen följande. J R medgavs bygglov för uppförande av ett fritidshus om 70 m² och ett uthus om 30 m². Vid ett tillsynsbesök konstaterades dock bl.a. att fritidshuset försetts med en tillbyggnad samt att uthuset utförts med en övervåning. En kontrollmätning av byggnadsåtgärderna visade att fritidshusets byggnadsyta var 80,7 m², tillbyggnadens byggnadsyta var 100,9 m² och uthusets byggnadsyta var 34,0 m².

J R har delgetts föreläggande att yttra sig över ansökan. Något yttrande från J R har, trots flera beviljade anstånd, inte inkommit.

DOMSKÄL

Den 2 maj 2011 trädde plan- och bygglagen (2010:900) i kraft. Enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till den lagen framgår att för överträdelser som ägt rum före ikraftträdandet ska bestämmelserna i plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, tillämpas vid prövningen i sak.

Om någon utan lov utfört en åtgärd som kräver bygglov ska en *byggnadsavgift* tas ut (10 kap. 4 § första stycket ÄPBL). I sådana fall ska, när åtgärden bl.a. innebär att en byggnad eller en tillbyggnad utförts, även en *tilläggsavgift* tas ut (10 kap. 7 § första stycket ÄPBL). Av tredje stycket sistnämnda bestämmelse följer att tilläggsavgiften ska tas ut med ett belopp som motsvarar 500 kr för varje kvadratmeter bruttoarea som åtgärden har omfattat. När bruttoarean beräknas ska dock tio kvadratmeter frånräknas.

I nämndens beslut den 31 maj 2011, BN § 734, punkten 5, framgår inte annat än att en ansökan ska göras om uttag av tilläggsavgift. Vilka utan lov utförda byggnadsåtgärder som avses med ansökan framgår dock inte av beslutet med ”ärendebeskrivning” eller ett bifogat tjänsteutlåtande. Det går inte heller att utläsa av de handlingarna hur byggnadsarean har beräknats.

I telefonsamtal den 24 maj 2012 till domstolen har en tjänstman på stadsbyggnadskontoret uppgett att ansökan avser fritidshuset, uthuset och tillbyggnaden och att den totala byggnadsarean av utan lov utförda åtgärder är 114,7 m².

Härefter har tjänstemannen kompletterat ansökan med en ritning, ett tjänsteutlåtande med markeringar och en missivskrivelse samt angett bl.a. att den totala byggnadsarean av utan lov utförda åtgärder är 115,6 m².

Det är, som angetts ovan, inte möjligt att med stöd av ansökan och den bifogade tjänsteskrivelsen utläsa hur den avgiftsgrundande bruttoarean har beräknats. Senare gjorda kompletteringar, som i sig varit motstridiga, läker inte bristerna. Med beaktande av tilläggsavgiftens straffliknande karaktär måste konsekvensen av bristerna i ansökan falla tillbaka på nämnden.

Mot den bakgrunden kommer mark- och miljödomstolen fram till att det saknas förutsättningar för att bifalla nämndens yrkande om uttagande av tilläggsavgift. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga](#) (DV425)

Överklagande senast den 21 september 2012. Prövningstillstånd krävs.

Inge Karlström

Kristina Littke

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Kristina Littke. Föredragande har varit beredningsjuristen Alexandra Venander.